Azerbeidzjaans

Het **Azerbeidzjaans** of **Azeri** (*Azəricə*, *Azərbaycan dili*, *Azərbaycanca*) is een taal die behoort tot de Turkse talen en wordt gesproken door de Azerbeidzjanen. Het is de officiële taal van Azerbeidzjan. De taal wordt ook gesproken door een groot aantal mensen in het aangrenzende Iraans Azerbeidzjan, door kleinere minderheden in Georgië en het verre oosten van Turkije. De taal wordt door naar schatting 23 tot 30 miljoen mensen gesproken.

Binnen de Turkse talen behoort het Azerbeidzjaans samen met het Turks, het Gagaoezisch en het Turkmeens tot de Ogoezische talen: op taalkundige gronden wordt deze onderling nauw verwante groep talen soms als één taal beschouwd.[1]

Azerbeidzjaans (Azərbaycan dili)	
Gesproken in	Azerbeidzjan Iran Turkije Irak Georgië Rusland Oekraïne Kazachstan Syrië
Sprekers	23-30 miljoen
Rang	31
Taalfamilie	Altaïsch (omstreden) ▪ Turkse talen ▪ Ogoezisch ▪ **Azerbeidzjaans**
Alfabet	Latijns (in Azerbeidzjan) Arabisch (in Iran) Cyrillisch (in Rusland)
Officiële status	
Officieel in	▪ Azerbeidzjan ▪ Rusland (regionaal)
Taalcodes	
ISO 639-1	az
ISO 639-2	aze
ISO 639-3	aze azj – Noord Azerbeidzjaans azb – Zuid Azerbeidzjaans
Portaal	**Taal**

Schrijftaal

Er bestaan sinds de veertiende eeuw teksten in het Azerbeidzjaans. De taal is eeuwenlang geschreven met het Arabische alfabet. Van 1922 tot 1939 werd in Azerbeidzjan (toen deel van de Sovjet-Unie) het Latijnse alfabet gebruikt, en van 1939 tot 1991 het cyrillische. Sinds 1991 wordt opnieuw het Latijnse alfabet gebruikt in een variant van het *Nieuwe Turkse Alfabet*, die in 1992 een kleine wijziging onderging. Daarbij werd het zeer frequente letterteken ä door een ə vervangen: het Azerbeidzjaanse alfabet is hiermee een van de weinige talen met de letter ə.[2] In tegenstelling tot het Turks gebruikt het Azerbeidzjaans ook de letters q en x:

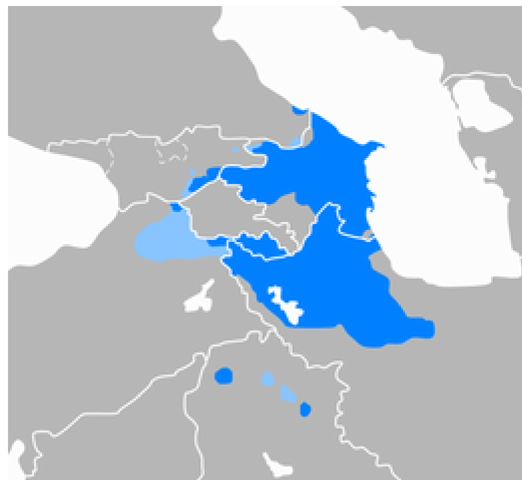
Aa, Bb, Cc, Çç, Dd, Ee, Əə, Ff, Gg, Ğğ, Hh, Xx, Iı, İi, Jj, Kk, Qq, Ll, Mm, Nn, Oo, Öö, Pp, Rr, Ss, Şş, Tt, Uu, Üü, Vv, Yy, Zz

In Iran is men steeds het Arabische alfabet blijven gebruiken.

Het moderne standaard-Azerbeidzjaans in de Republiek Azerbeidzjan heeft invloeden ondergaan vanuit het Russisch en berust op het dialect van de Azerbeidzjaanse hoofdstad Bakoe. Het moderne standaard-Azerbeidzjaans in Iran lijkt op de oudere stadia van het Azerbeidzjaans en berust op het dialect van de Iraans-Azerbeidzjaanse hoofdstad Tabriz.

Invloeden

Het Azerbeidzjaans is sterker door het Perzisch en het Russisch beïnvloed dan het Turks. Het Turks heeft sinds de jaren dertig van de 20ste eeuw te maken gehad met een succesvolle taalhervormingsbeweging die het Turks wilde ontdoen van Perzische woorden. In het Azerbeidzjaans heeft een dergelijke hervorming niet plaatsgevonden. De Perzische invloed is begrijpelijkerwijs het grootst in de varianten die in Iran worden gesproken.

Bronnen, noten en/of referenties

1. Claus Schönig 1998: *Azerbaijanian*. In: Lars Johanson, Éva Á. Csató (eds.): *The Turkic Languages.* London and New York: Routledge, pp. 248-260.
2. Betty Blair 2002: The Upside - Down "e" - an Editor's Nightmare. (http://www.azer.com/aiweb/categories/magazine/ai104_folder/104_articles/104_alphabet_nightmare.html)

 Zoek ***Azerbeidzjaans*** op in het WikiWoordenboek.

 Zie de ***Azerbeidzjaanse uitgave*** van Wikipedia.

Turkse talen	
Ogurisch:	Tsjoevasjisch · Bolgar · Chazarisch
Oeigoerisch:	Gökturks · Chagatai · Oezbeeks · Oeigoers · Äynu · Lop · Ili
Kyptsjaaks:	Kazachs · Kirgizisch · Tataars · Altajs · Basjkiers · Karatsjaj-Balkarisch · Karakalpaks · Koemuks · Nogai · Karaïm · Koemaans · Krymtsjak · Baraba
Oguzisch:	Turks · Azerbeidzjaans · Krim-Tataars · Turkmeens · Gagaoezisch · Osmaans · Balkan-Turks · Horasan-Turks · Petsjenegisch · Qashqai · Salar · Afsjarisch · Iraaks-Turkmeens
Khalaj:	Khalaj
Siberisch:	Chakassisch · Dolgaans · Jakoets · Toevaans · Tsjoelyms · Fuyu-Kirgizisch · Sjor · Tofa · Yugur
Mogelijk verwante talen en families:	Altaïsche talen · Oeraalse talen · Mongools · Toengoezisch · Koreaans · Japanse talen